

N:o 219.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående efterskänkande af kronans rätt till danaarf efter handlanden Edvard Alarik Hernqvist från Källby socken; gifven Stockholms slott den 6 maj 1910.

Under åberopande af bilagda utdrag af statsrådsprotokollet öfver finansärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att medgifva, att kronans rätt till danaarf efter handlanden Edvard Alarik Hernqvist från Källby socken af Skaraborgs län må efterskänkas till förmån för ogifta Christina Johansson och Lovisa Johansson från Eolsborg.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Carl Swartz.

Utdrag af protokollet öfver finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 6 maj 1910.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern LINDMAN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena greve TAUBE,
Statsråden: PETERSSON,
 HEDERSTIERNA,
 SWARTZ,
 greve HAMILTON,
 greve EHRENSVÄRD,
 MALM,
 LINDSTRÖM,
 NYLANDER,
 VON SYDOW.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Swartz anförde:

Handlanden Edvard Alarik Hernqvist från Källby socken af Skaraborgs län afled den 26 augusti 1890. Såsom stärbhusdelägare efterlämnade han sin hustru Amalia Hernqvist, född Jakobsson, men icke några arfvingar. Änkan Hernqvist afled den 28 januari 1906. Af instrument öfver den efter henne den 5 mars samma år förrättade bouppteckningen inhämtas, bland annat, att hon icke efterlämnat några kända arfvingar, att bland tillgångarna i boet upptagits lägenheten Eolsborg under Brogården med taxeringsvärde af 100 kronor, samt att behållningen utgjort 670 kronor. Genom ett den 15 augusti 1901 upprättadt, handlingarna bilagdt testamente hade änkan Hernkvist förordnat, att all hennes kvarlåtenskap skulle tillfalla ogifta Christina

Johansson och Lovisa Johansson från Eolsborg, under villkor att hon af dem erhöle vård och skötsel under sin återstående lifstid. Berörda testamente har därefter i behörig ordning bevakats och delgifvits kronan.

Hos Kungl. Maj:t hafva bemälda Christina Johansson och Lovisa Johansson i underdånighet gjort framställning om efterskänkande af kronans rätt till danaarf efter Edvard Alarik Hernqvist till förmån för sökandena. Till stöd för ansökningen har anförts följande.

Mellan makarna Hernqvist skulle, enligt hvad änkan Hernqvist i lifstiden för sökandena uppgifvit, hafva upprättats ett inbördes testamente, hvarigenom den efterlevande maken tillförsäkrats äganderätten till all boets egendom. Detta testamente hade emellertid till följd af oförstånd aldrig blifvit bevakadt och sedermera efter änkan Hernqvists död förkommit. Som änkan Hernqvist på grund af ålder och sjukdom varit oförmögen att sköta sig själf och sin egendom och hon därjämte icke befunnit sig i sådana ekonomiska förhållanden, att hon kunnat anställa och aflöna en vårdarinna för sig, hade hon sommaren 1901 föreslagit sökandena att flytta till henne och öfvertaga vården af henne under hennes återstående lifstid, mot det att sökandena såsom ersättning därför genom testamente blefve tillförsäkrade den egendom, som vid hennes död funnes i boet. Af medlidande med änkan Hernqvist hade sökandena ingått på berörda förslag och, efter att hafva realiserat sin egendom, bestående af ett mindre boningshus jämte däri förvarad lösegendom, bosatt sig hos änkan Hernqvist samt vårdat henne under 4½ år eller till hennes död. Under denna tid hade sökandena ej åtnjutit annan ersättning än fri bostad utan nödgats af egna medel bestrida sitt eget och äfven bidraga till änkan Hernqvists uppehälle samt därjämte bekostat läkarvård och medicin m. m. för änkan Hernqvist, så att större delen af sökandenas små tillgångar under tiden förbrukats. Med hänsyn till ofvanberörda i behörig ordning bevakade testamente, och då sökandena lefvat i den tron, att änkan Hernqvist ägt förfoga jämväl öfver mannens giftorätt, hade sökandena försummat att bevaka sin fordran i änkan Hernqvists bo, hvilken fordran betydligt öfverstege boets behållning. På grund häraf och då sökandena, hvilka båda uppnått 65 års ålder, vore mindre arbetsdugliga samt deras tillgångar vore mycket små, hemställde sökandena om bifall till ansökningen.

Kronofogden i Lidköpings fögderi, hvilkens yttrande infordrats, har anført, att han, som vid besök å stället sökt så noga som möjligt göra sig underrättad om förhållandena, funne alla skäl tala för bifall till ansökningen, och detta så mycket mera, som behållningen i boet efter

änkan Hernqvist icke uppginge till högre belopp, än som finge anses utgöra skälig ersättning till sökandena för den vård de ägnat henne de sista åren af hennes lefnad.

Kammaradvokatfiskalsämbetet, som på grund af nådig remiss jämväl yttrat sig i ärendet, har därvid tillkännagifvit, att ämbetet icke vidtagit några åtgärder för indrivande af någon del af behållningen i änkan Hernqvists bo, och har ämbetet vidare anfört följande.

Ämbetet hade icke funnit anledning till klander af förenämnda utaf änkan Hernqvist upprättade testamente, hvilket således mot kronan vunnit laga kraft. Från kronans sida föreläge alltså ej något hinder för sökandena att förfoga öfver den del af änkan Hernqvists kvarlåtenskap, som kunde återstå, sedan mannen Hernqvists giftorättsandel afdragits. Sistnämnda andel däremot syntes vid det förhållande, att några arfvingar efter bemälde Hernqvist ännu icke gifvit sig till känna, få anses såsom danaarf samt följaktligen, i händelse ansökning om dess efterskänkande ej beviljades, böra tillfalla kronan. På grund af hvad i ärendet blifvit upplyst rörande sökandenas ekonomiska ställning och förhållande till änkan Hernqvist ansåge emellertid ämbetet sig kunna tillstyrka bifall till förevarande ansökning.

Advokatfiskalsämbetet hemställde därför om aflåtande af nådig proposition till Riksdagen, i syfte att kronans rätt till danaarf efter Edvard Alarik Hernqvist måtte efterskänkas till förmån för sökandena.

Med afseende å hvad sålunda i ärendet förekommit, hemställer jag i underdånighet, att Kungl. Maj:t måtte i nådig proposition föreslå Riksdagen att medgifva, att kronans rätt till danaarf efter Edvard Alarik Hernqvist må efterskänkas till förmån för sökandena.

Denna af statsrådets öfriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifalla; och skulle proposition i ämnet af af den lydelse, bilagan litt . . . vid detta protokoll utvisar, till Riksdagen aflåtas.

Ur protokollet:
Axel Alexanderson.